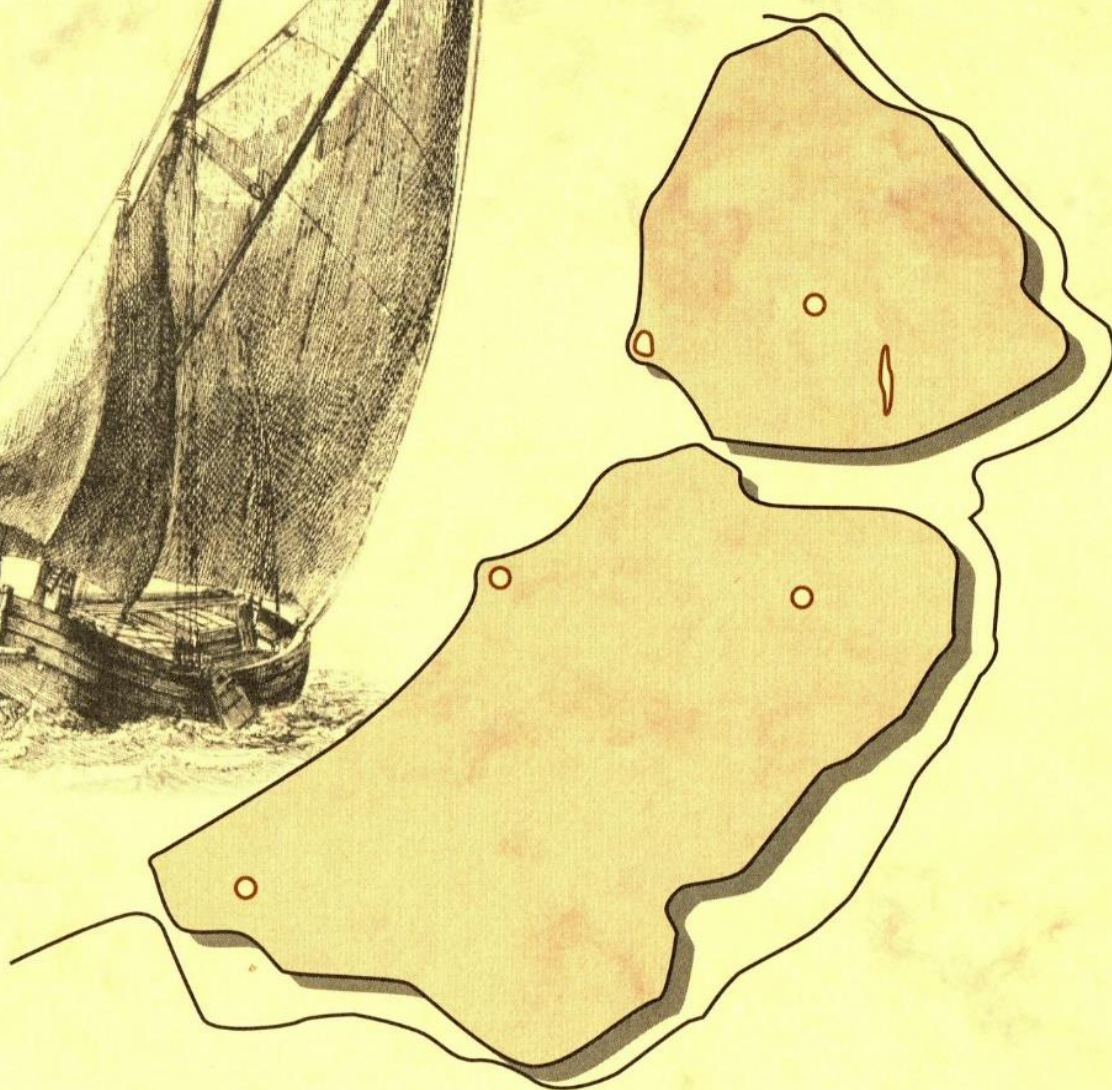
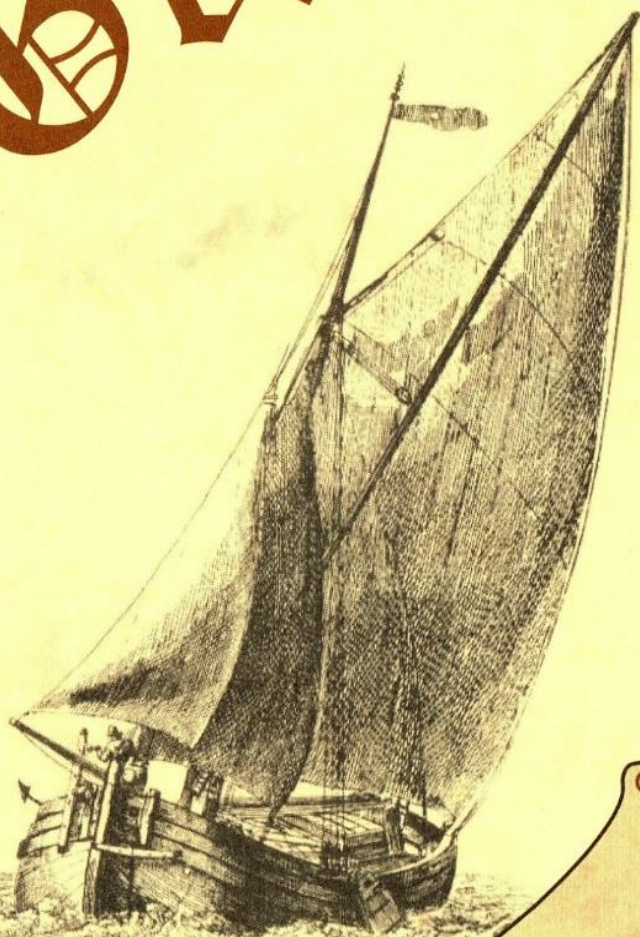

Genealogica

afdeling Flevoland

Nederlandse Genealogische Vereniging

34^e jaargang – nr. 1 – februari 2018

Agenda

Lezingen

In Batavialand op zaterdagmiddag van 14.00 – 16.30 uur in de Ontginningszaal.

DATUM	ONDERWERP	SPREKER
17 maart 2018	Ledenvergadering + Het hoe en waarom van Familysearch	Greta DeVliegheer
22 september 2018	500 jaar reformatie - Een nieuwe maatschappelijke orde - Mit dem Glauben Staat machen	Fred van der Zwan
17 november 2018	Onderwerp nog niet bekend	

Excursie

Op woensdag 16 mei 2018 organiseren wij een excursie naar kamp Amersfoort. Er wordt om 11.00 uur een rondleiding verzorgd. Opgave uiterlijk 16 april 2018 op emailadres w.most6@upcmail.nl.

Opa- en omadag

Op zaterdag 3 maart a.s. is het in de Stadskazerne in Kampen Opa- en omadag. Kijk voor meer informatie op de volgende pagina of klik op <https://ontdekjouwverhaal.nl/event/opa-en-oma-dag-middag-verhalen/>.

Voorouderspreekuren

In Almere, Lelystad en Kampen zijn er voorouderpreekuren op de 1^e zaterdag van de maand, in Emmeloord is het voorouderspreekuur elke 2^e zaterdag van de maand.

Onze expert Heraldiek, Fred van der Zwan zit doorgaans in Lelystad. Op 5 mei en 4 augustus zit hij in Almere en op 7 juli en 3 november a.s. in Kampen.

Houdt onze agenda op internet in de gaten: <https://ontdekjouwverhaal.nl/onze-afdelingen/flevoland/> en klik op Naar de agenda.

Interview

Op zaterdag 3 maart a.s. om 13.40 uur wordt Jonny Serno geïnterviewd voor Omroep Flevoland. Allemaal luisteren!

Van de redactie

Voor u ligt de eerste Genealogica van 2018. In een andere vorm dan u van ons gewend bent en dit komt doordat we het blad niet meer hoeven te laten drukken, maar uitsluitend digitaal gaan verspreiden. Dit biedt de redactie meer mogelijkheden wat leesbaarheid en interactiviteit betreft. Het word nog zoeken wat de lay-out precies gaat worden. Mocht u op- en of aanmerkingen hebben, dan horen we dat graag.

Graag willen wij de lezers van ons blad wijzen op het artikel "*Lutherjaar 2017, 500 jaar reformatie*" van Fred van der Zwan in de Gens Germana van december 2017.

Martin Luther (1483-1546)

In heldere bewoordingen geeft de auteur aan dat de reformatie niet alleen heeft geleid tot diverse veranderingen op kerkelijk- en staatskundig gebied, maar ook vele grote maatschappelijke gevolgen heeft gehad.

3 maart a.s. Opa en Omadag in Kampen

Wil je op zoek naar spannende verhalen in je familiegeschiedenis?

Heeft u interesse in een leuke middag met uw kleinkind(eren) tussen 6 en 12 jaar en zin om samen met hen meer te weten te komen over (uw) familiegeschiedenis?

Kom dan op zaterdagmiddag 3 maart naar de Stadskazerne in Kampen. Historische Vereniging Jan van Arkel organiseert in samenwerking met het Stadsarchief Kampen, de Bibliotheek Kampen en de Nederlandse Genealogie Vereniging een opa- en omadag omtrent familiegeschiedenis. De middag zal bestaan uit kleine workshops die gaan over onder andere familiegeschiedenis, informatie zoeken en familiewapens. Het geheel van deze middag zal worden afgesloten met een spannend verhaal van één van de vertellers van de Koggewerf.

Voor materialen en een kleine versnapering zal worden gezorgd.

We willen samen met u en uw kleinkind(eren) op zoek gaan naar leuke verhalen in uw familiegeschiedenis. Het is daarvoor handig als u informatie over uw familie meeneemt, zoals geboortekaartjes, trouwboekjes, foto's, familieadvertenties en dergelijke.

Deelname is gratis

In het kort:

Beleef met uw kleinkind(eren) een leuke middag vol verhalen!

Voor wie: kinderen tussen 6 en 12 jaar met opa en/of oma

Waar: De Stadskazerne, Oudestraat 216 te Kampen

Wanneer: zaterdag 3 maart van 14.00-16.00 uur

U kunt zich opgeven door een e-mail te sturen naar info@hvjanvanarkel.nl onder vermelding van uw naam, de naam/namen en de leeftijd(en) van uw kleinkind(eren).

Een weerbarstige vroedmeester

Als u bij uw familieonderzoek naast de burgerlijke stand en de DTB registers ook andere bronnen raad pleegt, heeft u de kans om bijzondere feiten en wetenswaardigheden over uw familieleden te vinden.

Bedenk daarbij dat ondanks het feit dat op internet inmiddels ontzettend veel informatie over onze voorouders te vinden is, het internet nog lang niet alles bevat aan wat er aan informatie beschikbaar is. Een bezoek aan het archief blijft nog steeds de moeite waard. Zo trof ik in het Brabants Historisch Informatie Centrum ("BHIC") in 's-Hertogenbosch een aantal getuigenverklaringen uit 1818 aan die betrekking hadden op mijn directe voorouder, van moederskant, Franciscus Henricus Immens¹.

Franciscus Henricus Immens kwam ter wereld op 6 januari 1786 in Tilburg² in een gezin van in totaal 16 kinderen, waarvan er 8 volwassen werden. Hij was het dertiende kind van Francis Petrus Immens, chirurgijn en vroedmeester, geboren in Namen in 1735, overleden op 2 januari 1830 in Tilburg³ en van Clara Franken, vroedvrouw, gedoopt in Amsterdam op 30 november 1745⁴ en begraven op 13 april 1801

¹ BHIC, Gemeentebestuur Sint-Michielsgestel 1811-1935, toegang 5147, inv.nr. 1400, folio 17v - 25v.

² Regionaal Archief Tilburg ("RAT"), DTB dopen, archief 15, registratienummer 11, pag. 70, inv.nr. 011 - Tilburg - doopboek 1775-1810 St. Dionysiusparochie (rooms-katholieke parochie).

³ RAT, BS Overlijdensregister Tilburg 1830, archief 16, aktenummer 5.

⁴ Stadsarchief Amsterdam, DTB 320, p.220 (folio 110v), nr.9, doop 30-11-1745.

in Tilburg⁵. Hij trouwde op 27 december 1807 in Sint-Michelsgestel⁶ met Anna Agnes Graffen, naaister, gedoopt op 21 oktober 1787 in Tilburg, dochter van Frederik Gerardus Graffen en Anna Catharina Reijnen⁷.

Franciscus Henricus Immens kwam uit een geslacht van chirurgijn en vroedmeesters en vroedvrouwen. Ook de grootvader van Franciscus Henricus Immens was chirurgijn en vroedmeester en zijn grootmoeder was vroedvrouw. Veel mannelijke familieleden waren chirurgijn, de vrouwen waren vaak vroedvrouw. Gezien de plaatsen waar de voorouders van Franciscus Henricus gewoond hebben (o.a. Namen, Ieper, Breda) vermoed ik dat zij tevens militair zijn geweest. Van Francis Petrus Immens heb ik een verklaring gevonden waarin hij verklaard chirurgijn-majoor bij de Engelsen te zijn geweest⁸.

Op zaterdag 29 augustus 1807 werd Franciscus Henricus Immens op eigen verzoek benoemd door het gemeentebestuur van Sint-Michelsgestel tot dorpschirurgijn en -vroedmeester tegen een jaarlijks traktement van tachtig gulden. Hij was de opvolger van Philip Muller die naar Vugt vertrok.

In het besluit van het gemeente bestuur van Sint-Michielsgestel hierover lezen we dat aan zijn benoeming een aantal voorwaarden waren verbonden:

“en wel speciaal onder deze conditie, dat hij suppliant [F. Immens] gehouden en verplicht zal zijn, alle armen dezer gemeente, welke uit deze gemeentes arme fondsen worden onderhouden of bedeed, gratis in het verlossen te assisteren en helpen, als mede alle verdere arme ingezetenen dezer gemeente / des gerequirest wordende / gratis als chirurgijn te behandelen, zonder daar voor iets ... ten laste dezer gemeente in rekening te mogen brengen”⁹.

In het jaar 1818 werden diverse inwoners van Sint-Michielsgestel opgeroepen om voor de waarnemend burgemeester te verschijnen ten einde een getuigenverklaring af te leggen over heel- en vroedmeester Franciscus Henricus Immens. Het merendeel van deze getuigenverklaringen betrof de weigering van vroedmeester Immens om verloskundige hulp te geven. In totaal gaat het om dertien getuigenverklaringen, waarvan er vijf betrekking hebben op het zelfde voorval. In dit artikel wordt een selectie van deze getuigenverklaringen weergegeven.

De vijf getuigenverklaringen die op het zelfde voorval zien betreffen de weigering van Franciscus Henricus Immens om te assisteren bij de bevalling van Nel van den Heuvel.

Zo lezen wij in het getuigenis van Jennemie van den Heuvel, huisvrouw van Willem Benoit van 21 november 1818 *“dat [zij] op den 28 oktober jl. toen hare zuster Nel van den Heuvel in barensnood was zich ten 4 uren ’s namiddags had begeven bij den dorps heel- en vroedmeester F. Immens ten einde zijne hulp te vragen en van de huisvrouw van genoemde Immens ten antwoord had gekregen dat genoemde Immens naar Boxtel was, maar dat zij declarante later eens terug zoude komen. Dat zij daarop tegen 7½ uren weder bij gezegden vroedmeester gegaan zijnde, nogmaals van de vrouw ten antwoord kreeg dat de meester niet te huis was en zij een boodschap had ontvangen, dat haar man niet te huis zoude komen, waarop zij declarante een eind weegs gegaan zijnde, terug kwam en gemelde Immens tegen zijn vrouw hoorde spreken.*

Dat zij vervolgens haar klagt bij ons ingebracht hebbende zich met bijlage A. begeven had naar J. Kolb, alwaar zij gemelde Immens gevonden had, maar hij haar brutaal had bejegend en geweigerd had bij hare zuster te komen tenzij men hem een kar bezorgde. Dat zij declarante hem tegemoet voerende, dat hij wel naar Boxtel geweest was en dus ook bij haar konde komen, hij haar ten antwoord gaf, dat zulks hare zaken

⁵ RAT, Doop-, trouw- en begraafboeken van Tilburg 1600-1810, inv.nr. 35, blad 63.

⁶ BHIC, DTB Trouwen Sint-Michielsgestel, archief 1445, registratienummer 8, pagina 26v. 63.

⁷ RAT, DTB dopen, archiefnummer 15, registratienummer 11, pag. 79, Inv.nr. 011 - Tilburg – doopboek 1775-1810 St. Dionysiusparochie (rooms-katholieke parochie).

⁸ RAT, Rechterlijk Archief, Inventarisnummer 641, folio 45.

⁹ Kopie privé archief auteur.

niet waren, waarna genoemde Immens haar de bijlage A. getekend had terug gegeven ten einde dezelve weder aan ons ter hand te stellen.

De declarante bij den burgemeester geweest zijnde had de schriftelijke order, welke zij van hem toen voor Immens ontving aan dezen laatsten ten zijnen eigen huizen overhandigde als wanneer hij in zijne vorige weigering bleef persisteren en zelfs dreigde haar declarante de deur uit te schoppen, en zeijde dat hij verdoemde te komen.

Zijnde gemelde Immens dien ten gevolge niet bij haar geweest en hare zuster Nel van den Heuvel bovengemeld zonder vroedkundige assistentie met behulp van Adr. van den Oetelaar en diens huisvrouw verlost".

En verklaarde "... vrouw van Adriaan van den Oetelaar zich met haren man Adriaan van den Oetelaar op den 28 october jl. begeven te hebben bij de barende Nel van den Heuvel, hare buurvrouw, wyl zij reeds door haar man wist dat Immens de vroedmeester, niet bij haar zoude komen, ten einde in dat geval zoo veel mogelijk hare hulp te verlenen.

Dat Mie van den Heuvel, huisvrouw Benoit, voor de tweede maal naar gemelde vroedmeester geweest zijnde, bij hare terugkomst gezegd had dat Immens voorn. geweigerd had te komen ofschoon zij hem te kennen had gegeven dat er hoogen nood was.

Dat de barensnood het hoogste toppunt bereikt hebbende, haar man Adr. van den Oetelaar gezegd had: kom vrouw gaauw help want het kind komt. Dat zij declarante toen de barende naar haar beste vermogen verlost had, en het kind driemaal gestrengeld en het gezigt benedenwaarts komende ongetwijfeld bij langer dralen zouden vermoord zijn, daar zij nog eenen geruimen tijd had noodig gehad eer zij hetzelfde eenig teeken van leven konden geven".

Annemie huisvrouw Marte van der Heijden verklaarde op 23 november 1818 "dat zij tegenwoordig was toen de zwangere Nel van den Heuvel den dorps vroedmeester vroeg of hij haar bij hare verlossing zoude assisteren waarop genoemde Immens eenigen oogenblikken overwegende en niet antwoordende, genoemde Nel van den Heuvel had vervolgd, gij hoeft voor het geld niet te vreezen, want ofschoon ik zooveel niet kan geven als een ander, zal ik nogtans zorgen dat gij voldaan wordt.

Dat zij Annemie, huisvrouw Marte van der Heijden, eenigen tijd daarna bij den vroedmeester in het werk zijnde, hem gezegd had: mijnheer, Nel van den Heuvel zal haast beginnen, gij zult immers daar naar toe gaan. Als wanneer hij geantwoord had: als ik wil. Waarop zij, huisvrouw van der Heijden, hem tegemoet geweest had: voor uw geld behoeft gij niet te vreezen, want ik heb gehoord dat het reeds gereed ligt. Waarop hij, Immens, niet had geantwoord".

De herbergier Johannis Kolb verklaarde op 21 november 1818 "dat de dorps heel- en vroedmeester F. Immens op den 28 october jl. zich in zijne herberg bevond alwaar hij gewoon [was] des avonds een pint bier te komen drinken toen Jennemie van den Heuvel, huisvrouw W. Benoit, aan hem J. Kolb de bijlage A in zijne kwaliteit als vice burgemeester kwam ter hand stellen, dat hij J. Kolb aan genoemde Immens voors. bijlage A voorlezend gezegd had mede te zullen gaan indien men hem een kar bezorgde, wyl hij het schot

in den rug had. Dat het hem J. Kolb nogtans bekend was dat genoemde F. Immens ... [die] dag naar Boxtel was geweest en in het dustere van den avond was terug gekomen”.

Het geboorteregister van Sint-Michelsgestel vermeldt dat op 29 oktober 1818 Adriaan van den Oettelaar, bouwman, bij den geboorte present, aangifte doet van de geboorte van Wilhelmus van den Hemel, geboren op 28 oktober om elf uur s’ nachts, zoon van Petronella van den Hemel (dat is: Van den Heuvel), ongehuwd, vader onbekend¹⁰. Verder vond ik nog dat Wilhelmus van den Hemel, metselaar, op 11 september 1850 in Middelburg is getrouwd met Elisabeth Joanna van Raamsdonk¹¹. Daar is hij ook in 1858 op 39 jarige leeftijd overleden¹².

Een andere zaak betreft het getuigenis van Willem van den Heuvel, bakker, op 21 november 1818 die verklaarde *“dat gedurende de maand september jl. zijne hoogzwangere huisvrouw reeds barensweeën gevoelende terwijl hij den dorps heel-en vroedmeester F. Immens reeds besproken had, een boer van Esch zich bij hem vervoegd had, hem vragende of hij genoemde F. Immens wilde ontslaan ten einde deze zich met hem naar Esch konde begeven, hij van den Heuvel aan F. Immens zelve gezegd had [dat] hij liever had dat genoemde Immens in de gemeente bleef om zijne vrouw te assisteren, waarop Immens hem geantwoord had, dat hij van den Heuvel, hem dan voor hetgeen hij te Esch verzuimde met schadevergoeding zoude moeten tegemoet komen. Waarop van den Heuvel gezegd had dat zulks wel hard zoude zijn, dat de verlossing van de huisvrouw W. v.d. Heuvel niet spoedig volgende, de vroedmeester nog naar Esch gereden was en bij zijne terugkomst gem. huisvrouw van den Heuvel in hare bevalling had bijgestaan waardoor de schadevergoeding vervallen was”.*

Op 22 november 1818 verklaarde Peter van der Krabben, molenaar, *“dat hij in januari jl. zijne huisvrouw hoog zwanger zijnde des avonds circa 7 uren den dorps vroedmeester F. Immens in de herberg van John. Kolb ontmoetede en hem over zijne vrouw sprak waarop gem. Immens hem zeide: als de vrouw begint dan laat mij bij tijd roepen, dan zal ik komen.*

Dat hij van der Krabben daarna te huis komende zijn vrouw nog wel bevond maar dat deze met het avondeten hevig beginnende te klagen, hij terstond iemand zond ten einde gem. Immens te roepen. Dat deze bode terug gekomen hem gezegd had: Immens wil niet komen en heeft mij geantwoord: ik kom niet, want zoodanig niet met den molenaar waarna hij den bode de deur voor het aanzigt toewierp.

Dat hij van der Krabben meende dat de weigering van Immens ontstaan was wijl hij hem gene kar had toegezonden, en dadelijk eene zegt te krijgen en deze wederom naar Immens toezond als wanneer laatst gemelde mede kwam, maar de vrouw intussen reeds verlost was zonder vroedkundige assistentie”.

Op 24 november 1818 verklaarden Jan van den Heuvel en Antoon van de Meerendonk *“dat zij op den 27 december 1817, terwijl Lamberdina Jasper van den Heuvel in barensnood lig[t], door hare moeder verzocht waren zich naar den vroedmeester Immens te begeven, ten einde hem bij genoemde Immens gekomen zijnde, deze hem vroeg of ze geen kar bij hun hadden, waarop zij geantwoord hadden dat het onmogelijk was met een kar van de pettelaar te komen uithoofd[e] van het ijs, gemelde Immens gezegd had: dan gaa[t] ik niet en gij kunt bij een ander gaan. De declarant daarop voortgaande met hem door redenen te trachten over te halen om bij de barende te komen, bleef hij bij zijne weigering volharden. Zeggende: ik gaat volstrekt niet mede, ziet dat gij bij een ander klaar komt.*

Verlostang omstreeks 1817. Bron: Rijksmuseum Boerhaave

¹⁰ BHIC, BS geboorteregister Sint-Michielsgestel 1818, archiefnummer 50, registratienummer 5129, akte 55, 29-10-1818.

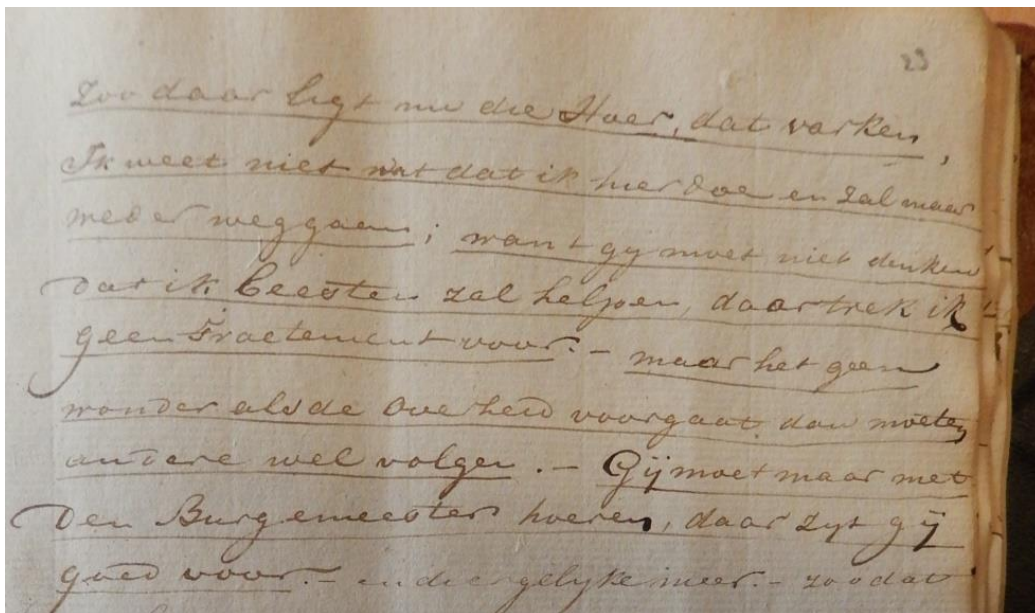
¹¹ Zeeuws Archief, BS Huwelijk, Middelburg, archiefnummer 25, registratienummer MDB-H-1850, aktenummer 98, 11-09-1850.

¹² Zeeuws Archief, BS Overlijden, Middelburg, archiefnummer MDB-O-1858, aktenummer 252, 06-06-1858.

Waarna zij vandaar verplicht zijn geweest met levensgevaar over het ijs bij den nacht naar Vucht te gaan ten einde de daar wonende vroedvrouw te halen”.

Tot slot, als klap op de vuurpijl, verklaren Johan van Overbeek, Elisabeth van den Bosch en de huisvrouw van Johannes Th. van Breugel op 21 november 1818 “dat zij alle drie bij de verlossing van Paulina weduwe Gooyaard van den Bosch waren tegenwoordig geweest in deze jare 1818. Dat de dorps heel- en vroedmeester Immens geroepen zijnde bij het inkomen in het huis de deur met kracht openstiet en zeide: bij wie moet ik komen? bij dat varken?

Zoo daar ligt nu die Hoer, dat varken, ik weet niet wat dat ik hier doe en zal maar weder weggaan;
Want gij moet niet denken dat ik beesten zal helpen, daar trek ik geen tractement voor. – maar het [is]
geen wonder als de overheid voorgaat dan moeten andere wel volgen. – Gij moet maar met den
Burgemeester hoeren, daar zijt gij goed voor. – en dergelijke meer – zoodat de bovengemelde vrouwen
zeer ontstelt waren en wensten niet gekomen te zijn. Dat genoemde Immens naderhand tegen de barende gezegd had, ik help uw tog al kijf ik hard; waarop de barende hem antwoordende mijnheer ik zal ook voor uw bidden; hij haar tegemoed voerde: dat hoeft niet, bid maar dat gij geen hoerejong meer krijgt”.

Het geboorteregister van Sint-Michelsgestel vermeldt dat op 14 oktober 1818 is geboren Wilhelmus van Uden, zoon van Paulina van Uden. Geen vader vermeld¹³. Wilhelmus van Uden overleed al op 20 februari 1820¹⁴. Pauline van Uden was weduwnaar van Goojaard van den Bosch, overleden op 17 augustus 1817¹⁵. Hij kon dus onmogelijk de vader van Wilhelmus zijn. Uit het bevolkingsregister van Sint-Michielsgestel van 1810 blijkt dat Goojaard een paar jaar ouder was dan zijn vrouw, hij was toen 57 jaar, zij 25 jaar¹⁶. Op 20 september 1825 beviel Paulina van nog een zoon; Dirk van Uden, wederom geen vader vermeld¹⁷. Uit haar huwelijk met Goojaard van den Bosch stamt een zoon Lambertus van den Bosch, geboren 22 april 1816¹⁸. In het bevolkingsregister uit 1830 van Sint-Michielsgestel staat deze Lambertus ten onrechte vermeld als Hubertus van Uden, 13 jaar¹⁹.

¹³ BHIC, BS geboorteregister Sint-Michielsgestel 1818, archiefnummer 50, registratienummer 5129, akte 50, 14-10-1818.

¹⁴ BHIC, BS overlijdensregister Sint-Michielsgestel 1820, archiefnummer 50, registratienummer 5181, akte 11, 20-02-1820.

¹⁵ BHIC, BS overlijdensregister Sint-Michielsgestel 1817, archiefnummer 50, registratienummer 5181, akte 42, 05-08-1817.

¹⁶ BHIC, Bevolkingsregister Sint-Michielsgestel 1810, archiefnummer 5184, registratienummer 1159, pagina 80.

¹⁷ BHIC, BS geboorteregister Sint-Michielsgestel 1825, archiefnummer 50, registratienummer 5129, akte 57, 20-09-1825.

¹⁸ BHIC, BS geboorteregister Sint-Michielsgestel 1816, archiefnummer 50, registratienummer 5129, akte 27, 23-04-1816.

¹⁹ BHIC, Bevolkingsregister Sint-Michielsgestel 1830, archiefnummer 5184, registratienummer 1160, pagina 100.

Helaas heb ik (nog) niet kunnen vinden wat de reactie van Franciscus Henricus Immens is geweest op de getuigenverklaringen. Het lijkt mij dat hij zelf ook is gehoord. Ook heb ik helaas (nog) niet kunnen vinden of de getuigenverklaringen hebben geleid tot sancties tegen onze vroedmeester.

Eind juni 1821 vertrok Franciscus Henricus naar Hilvarenbeek, omdat, zo blijkt uit de stukken, hij daar een hoger traktement kon krijgen²⁰. Hij overleed al begin 1826 in Hilvarenbeek op 40 jarige leeftijd²¹. Vermeldingswaardig is nog dat zijn oudste zoon, Henricus Franciscus Immens, geboren op 12 december 1808 in Sint-Michelsgestel, in 1833 benoemd is als heel- en vroedmeester in Sint-Michelsgestel. Ook was hij burgemeester van diezelfde gemeente van 1847 tot 1850. Hij overleed daar in 1871. De oudste zoon van deze Henricus Franciscus Immens, genaamd Henricus Franciscus Josephus Immens, geboren op 13 oktober 1842 te Sint-Michelsgestel en overleden op 20 oktober 1902 aldaar, was de derde generatie in Sint-Michelsgestel die daar het vak van geneesheer uitoefende.

De getuigenverklaringen van 200 jaar geleden geven een inkijk in de vroedmeesterpraktijk van mijn voorouder en werpen een blik op zijn karakter. In twee van de in dit artikel behandelde zaken betrof het moeders die bevielen van een onecht kind. Vroedmeester Immens liet duidelijk blijken wat hij daarvan vond. In twee andere behandelde zaken eiste hij dat de betrokkenen voor zijn vervoer zouden zorgdragen en in weer een andere zaak weigerde hij te komen omdat hij elders meer kon verdienen.

Maurice Kruijk, Lelystad

Oproep!

dit moet u even lezen

In het najaar is er een lezing die verzorgd zal worden door dhr. van der Zwan. Het onderwerp is:

De Reformatie en de gevolgen in de maatschappij

Zoals we in de geschiedenis boekjes hebben kunnen lezen zijn de 95 stellingen die Luther aan een kerkdeur bevestigden niet alleen de veroorzaker van een tweedeling in de kerk maar hadden nog veel meer verstreckende gevolgen. Ook in ons land bleef dit niet onopgemerkt. Enkele voorbeelden zijn b.v. het ontstaan van de verenigde oost en west Indische compagnie, de oprichting van een staatsleger, ons onafhankelijk verklaren door het afwerpen van het Spaanse juk middels de akte van verlating en dat dan weer diverse oorlogen tot gevolg had wat ons weer plaatste onder Engelse, Franse of Habsburgse invloeden en het op gang komen van grote volks verplaatsingen om er maar een paar te noemen, uiteraard niet noodzakelijk in deze gegeven volgorde. Ook het invoeren van de DTB registers is hieruit ontstaan, iets waar we vandaag de dag als stamboom onderzoekers nog steeds profijt van hebben. Nu is het houden van een lezing één ding maar zou het niet nog leuker worden als we het zouden kunnen **aanvullen met uw verhaal**.

Dus volgt de vraag, wie heeft er in zijn stamboomonderzoek voorbeelden of gegevens gevonden die, al dan niet verpakt in een verhaal, gaan over personen, die komen uit de periodes na de reformatie en die op één of andere manier geplaatst kunnen worden binnen de lezing. Personen die als vluchteling op zoek naar arbeid terecht kwamen in ons land hier trouwden een bestaan opbouwden dienst namen in het staatsleger en vochten voor onze onafhankelijkheid of voeren op onze schepen en zo mede hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van onze welvaart. Om er maar een paar te noemen.

²⁰ Kopie privé archief auteur.

²¹ RAT, BS Overlijden Hilvarenbeek 1826, archief 908, registratienummer 22, aktenummer 6.

Heeft u zulke verhalen, feiten of wetenswaardigheden gevonden bij uw onderzoek laat het ons voor 1 augustus 2018 weten. Misschien kunnen we daarmee een lezing of verhaal samenstellen waardoor het onderwerp van de lezing ook **een gezicht** krijgt.

Voor vragen of informatie kunt u contact opnemen met dhr. van der Zwan.

Email: fred51vanderzwan@ziggo.nl

Het Flevolands Archief

Per 1 juli 2017 is het Flevolands Archief van start gegaan. Het archief bewaart het geheugen van de provincie Flevoland met archieven, foto's, filmmateriaal, kranten en tekeningen. De archieven zijn voor iedereen toegankelijk via de studiezaal op de Oostvaardersdijk 1-13. Het Flevolands Archief komt voort uit het voormalig Nieuw Land Erfgoedcentrum. Het is een Gemeenschappelijke Regeling van het Rijk, de Provincie Flevoland, de gemeenten Dronten, Lelystad, Urk en Zeewolde, en het Waterschap Zuiderzeeland. Voor het realiseren van duurzaam digitaal archiefbeheer en een klantvriendelijke digitale dienstverlening, is Het Flevolands Archief een samenwerking aangegaan met Het Utrechts Archief waarbij mw. C. Keijsper voor beide organisaties als directeur optreedt.

Het archief heeft genealogen veel te bieden. In de collecties van Het Flevolands Archief bevinden zich onder andere de Registers van de Burgerlijke Stand en Retroacta van de Burgerlijke Stand van Schokland en Urk. Het Archief betreffende de inning van successierechten te Urk (1806-1816) en de Registers van Naamsaanneming Schokland (1811) zijn ook in te zien. Het archief beheert tevens de Registers van de Burgerlijke Stand van het Openbaar Lichaam Noordoostpolder van 1942. De (dubbele) Registers van de Burgerlijke Stand van de gemeenten in de Provincie Flevoland (1943-1950) zijn bij het archief raadpleegbaar onder voorbehoud van de geldende openbaarheidsregels. Vaak zijn de Burgerlijke Stand gegevens gedigitaliseerd, hiervan kan een gratis scan opgevraagd worden.

Het Flevolands Archief is een van de deelnemende instellingen van WieWasWie, onze openbare genealogische gegevens zijn ook daar te vinden.

De collecties van Het Flevolands Archief zijn te doorzoeken op www.hetflevolandsarchief.nl/collectie

Gelezen op internet

[Eric Hennekam](#) *aan* [Archiefzoeker](#) (Facebook)

Voor zowel onderzoek in Nederland en België, maar ook in de andere landen Europa is het aan te bevelen om van tijd tot tijd te zoeken op het Archieven Portaal Europa <http://www.archivesportaleurope.net>

In één klap zoeken in 260.880.545 archiefbeschrijvingen, 25.088 personen en entiteiten van 6982 archiefinstellingen. Gewoon je eigen naam eens intypen of woonplaats en dan merken dat er in Kroatië, Rusland of Spanje mogelijk interessante informatie te verkrijgen is.

Links boven is een optie om de taal van de site in te stellen. Via verschillende thema's (rechts midden), zoals Concentratiekamp, Europese Unie, Genealogie, Justitie, Middeleeuwen, Notariaat, Scholen, Vrouwen etc krijg je zeer gedetailleerde informatie over beschikbare bronnen binnen Europa. Een flink deel van die bronnen zul je niet kunnen vinden via zoekmachines zoals Google.

Tip: gebruik optie Geavanceerd zoeken <http://www.archivesportaleurope.net/search> en vink aan onder zoekbalk de optie ' Alleen materiaal met digitale representaties' aan. Je krijgt dan alleen de resultaten waarbij een scan van een document aanwezig is.

Tip van Fred van der Zwan:

http://www.lwl.org/westfaelische-geschichte/portal/Internet/dokumentation/karten/karten_online/haupt.php?urlNeu=Ja#stzo

Vragenrubriek

VRAAG 1

Het beleg van Bergen op Zoom in 1747 en Steenberg. Ik ben ik op zoek naar welke legers / legeronderdelen van Franse zijde hierbij betrokken waren en of er lijsten van die soldaten bestaan?

Rob de Groot

VRAAG 2

Beste lezer,

Ik ben bezig familie verhalen te schrijven. Ik doe dat in Word. Ik zoek contact met leden om ervaring uit te wisselen. Ik heb inmiddels enige ervaring met het gebruik van secties, inhoudsopgave, toepassen kopstijlen, navigatie venster enz. Ik ben met een indeling bezig. Ik kijk ook naar tijdschriften hoe men e.e.a. daar doet. Al jaren terug een info avond gedaan bij Pro-Book.

Met vriendelijke groeten, Geert Baas
Mijn adres is :
Geert Baas, Esdoornplantsoen 54, 1326 BZ Almere
036-5378778../.. 06 3049 6505
geertbaas@chello.nl

Een moord verhaal of een MOORDVERHAAL?

*Kwartierstaat Roelofje Meuleman.
Kwartierstaatnummers: 164 en 165*

Hendrik Berendsz. Land

**Geboren te Zalk en Veecaten op 30 januari 1740,
overleden te Zalk en Veecaten op 27 november 1804**

Huwt te Zalk op ...-1774

Willempje Dirks(dr.)

Geboren te (Zalk) op ...-1750.

Vermoord te Zalk en Veecaten op 24 augustus 1797

Boerin Wilmpje Dirks werd op 24 augustus 1797 op laffe wijze vermoord door Ary de Lange uit Den Haag. Deze 23-jarige pruikenmakersknecht had vier jaar gediend in het Nederlandse leger en was daarna een jaar matroos, totdat hij vanwege driftaanvallen uit dienst werd ontslagen.

Een paar weken voor de moord was hij naar Overijssel gereisd. Nadat hij zich eerst in Zwolle had opgehouden, was hij vandaar naar Zalk gelopen om te bedelen.

Daar zag hij op de dijk bij het Zalkerveer boerin Wilmpje Dirks, de huisvrouw van Hendrik Berends Land. Wilmpje zat in moeilijkheden, omdat er een koe in de sloot lag. Ary bood zijn diensten aan en samen met de boerin wist hij de koe weer op het droge te trekken. Daarna nodigde Wilmpje de pruikenmakersknecht bij haar thuis uit om koffie te drinken. Tijdens de koffie vertelde zij, dat haar man overdag altijd op het veld werkte, zodat zij daar alleen thuis was. Na anderhalf uur vertrok Ary weer en vatte hij het goddeloze plan op de volgende dag terug te komen om de boerin te beroven.

De volgende dag kwam hij om tien uur in de ochtend terug en trof Wilmpje alleen aan terwijl zij zat te spinnen. Hij keuvelde nog wat met haar en kreeg een stuk brood met melk. Daarna verliet hij het huis weer en na lang aarzelen pakte hij een bijl op, die hij op het erf had gevonden. Vervolgens sloeg hij de boerin met de achterkant van de bijl op het hoofd. Deze zakte bloedend in elkaar, maar kwam daarna toch weer overeind. Hierop ontstond een worsteling waarbij Ary net zolang met zijn mes op de vrouw instak totdat deze de geest gaf. Hij

Boerderij Land – nabij Zalkerveer

Stamreeks Willempje Dirks(dr.)

geb. (Zalk) ...-1750

Vermoord Zalk en Veecaten 24 augustus 1797

Huwt te Zalk ...-1774

Hendrik Berendsz. Land

Zalk en V. 30-1-1746 – Zalk en V. 27-11-1804

|

Klaas Hendriksz. Land

Zalk 26-12-1784 – Zalk 9-6-1866

Huwt te Hattem op 2 oktober 1809

Wichertje Gerritsdr. van Ommen

Hattem 2-10-1785 – Zalk 12-11-1858

|

Berendje Land

Zalk 22-5-1823 – Kamperveen 20-7-1870

Huwt te Zalk en V. op 24 augustus 1848

Jan van Oene (Van Unen)

Oldebroek 11-11-1821 – Wilsum 19-3-1892

|

Jan van Unen

Kamperveen 12-3-1850 – Kamperveen 23-4-1895

Huwt te Zalk en Veecaten op 6 december 1871

Harmpje Esselink

Zalk 29-11-1844 – Kamperveen 21-10-1912

|

Klaas van Unen

Kamperveen 3-3-1878 – (gem. Lobith) 11-12-1958

Huwt te Kamperveen op 5 oktober 1898

Berendje van Dieren

Kampen 11-5-1876 – (gem. Lobith) 14-3-1934

|

Roelofje van Unen

IJsselmuiden 22-5-1902 – Kampen 31-12-1986

Huwt te IJsselmuiden op 14 augustus 1924

Frederik Meuleman

IJsselmuiden 21-4-1899 – IJsselmuiden 21-8-1997

|

Willem Meuleman

Geboren te Kampen op 11 december 1929

Huwt te Kampen 3 juni 1954

Geesje van de Wetering

Geboren te Kampen op 31 mei 1930

sleepte het lichaam van de vrouw daarna uit de kamer en verborg het lijk onder het hooi.

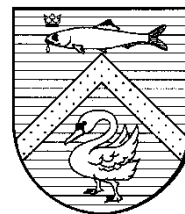
Met de sleutel, die hij uit de zak van de vermoorde boerin had genomen, opende Ary de Lange vervolgens de kast in de boerderij en stal daaruit geld, sieraden en een aantal kledingstukken. Daarna vertrok hij naar Kampen, waar hij een aantal kledingstukken verkocht.

Het ontzielde lichaam van Wilmpje werd 's avonds door haar man en twee burens gevonden.

Deze schakelden vervolgens de Justitie in. Twee dagen later, op 26 augustus, werd Ary de Lange in Kampen gepakt.

Hij werd berecht door Het Drostengericht te Deventer.

Deze rechtbank veroordeelde hem tot de doodstraf. Niet lang daarna werd hij door de beul van Deventer met een bijl onthoofd. Ter afschrikking werd Ary's hoofd nog enige tijd op een stalen pin samen met het moordwapen tentoongesteld.

Lelystad, 15 december 2017.
© Scéveninghe

Bron

Jan van de Wetering: Vergeten levens,
geschiedenissen van het Sallandse Land; Kampen 2001.

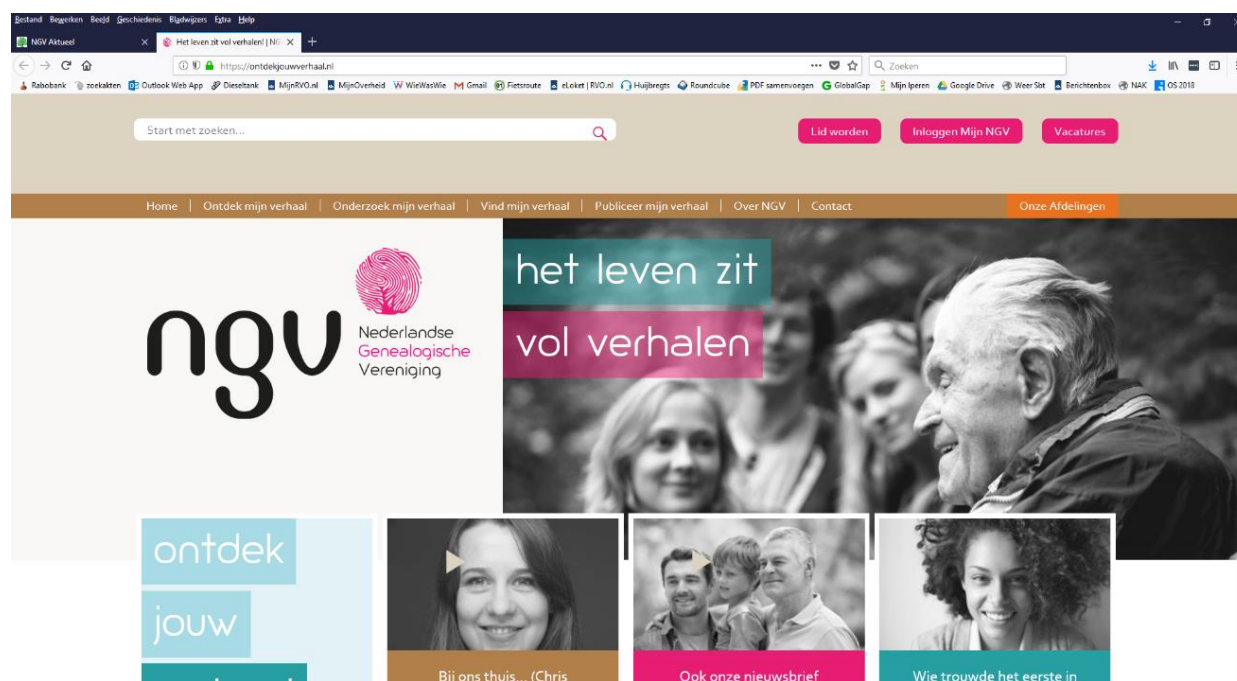
ISBN: 9789066971318

Uitgeverij IJsselacademie.

<https://ontdekjouwverhaal.nl>

Op 4 november 2017 heeft de NGV een nieuwe website gelanceerd. Deze website vervangt op termijn de website www.ngv.nl.

Kijk er eens rond en probeer wat uit. Het zal de moeite waard zijn.

Nieuw Land Erfgoedcentrum gesplitst in Het Flevolands Archief en Batavialand

Een belangrijke samenwerkingspartner van de NGV Flevoland is al jarenlang het Nieuw Land Erfgoedcentrum in Lelystad. Op deze plek wordt de bibliotheek van de NGV bewaard en hier worden de lezingen gegeven. Per 1 juli 2017 heeft een belangrijke wijziging plaatsgevonden in de organisatie van Nieuw Land: de organisatie is opgesplitst in Het Flevolands Archief dat voortaan de archieven beheert van het Rijk, de provincie Flevoland, het Waterschap Zuiderzeeland en de gemeenten Urk, Dronten, Lelystad en Zeewolde en in Batavialand dat een samenvoeging is van de Bataviawerf, de afdeling Scheepsarcheologie van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, het provinciaal Depot voor Bodemvondsten van Flevoland en het onderzoek en museum van Nieuw Land. Met beide organisaties onderhoudt de NGV Flevoland een goede relatie. Formeel wordt voor het beheer van de bibliotheek en het houden van de lezingen samengewerkt met Batavialand.

Bibliotheek

De bibliotheek van de NGV Flevoland wordt beheerd door Batavialand. De bibliotheek is toegankelijk voor het publiek in het Studiecentrum van Het Flevolands Archief en Batavialand, Oostvaardersdijk 01-13, in Lelystad. De bibliotheek werd in 2017 uitgebreid met de kwartaalbladen van alle afdelingen van de NGV. Steeds meer periodieken van afdelingen verschijnen digitaal. Ook deze digitale uitgaven worden gearhiveerd en zijn voor raadpleging beschikbaar.

Lezingen

In 2017 werden de volgende lezingen gehouden:

- * 18 februari 2017 Pruiken en patriotten, door Frank Tjeertes
- * 18 maart 2017 Maatschappij van Weldadigheid, door Will Schackmann
- * 23 september 2017 Hoe heette Christiaan? Zoektocht naar een vergeten levensverhaal, door Annemieke van der Vegt.

De lezingen vonden plaats op zaterdagmiddagen bij Batavialand. Voor aanvang van de lezingen en in de pauzes wordt koffie en thee geschonken en is er gelegenheid om elkaar in informele sfeer te ontmoeten en genealogische informatie met elkaar uit te wisselen.

Kennis delen

Op zaterdagmiddag 29 april hield de NGV Flevoland een bijeenkomst onder de noemer van 'Kennis delen'. Het was een soort van voorouderspreekuur, maar dan in groepsverband. Na een introductie van zichzelf vertelde elke aanwezige over zijn/haar ervaringen met het stamboomonderzoek en werden tips gegeven over bronnen van stamboomonderzoek.

Vooroudersprekuren

Maandelijks worden door bestuursleden vooroudersprekuren gehouden in de Flevomeerbibliotheek van Lelystad (elke eerste zaterdag van de maand van 11.00 tot 13.00 uur), de Nieuwe Bibliotheek van Almere (elke eerste zaterdag van de maand van 11.00 tot 15.00 uur) en in het schoolgebouw De Expansie in Emmeloord (elke tweede woensdag van de maand vanaf 10.00 uur). Hier is in 2017 het Stadsarchief van Kampen aan toegevoegd in samenwerking met de historische vereniging Jan van Arkel (elke eerste zaterdag van de maand van 10.00 tot 12.00 uur).

De bestuursleden worden bij de spreekuren geassisteerd door leden. In Almere zijn dit Geert Baas en Arie-Cees Kleijwegt, in Lelystad is dat Fred van der Zwan en in Emmeloord is dit onder meer Wim Braam.

De bezoekers zijn beginners of komen met gerichte vragen, bijvoorbeeld omdat ze oud schrift niet kunnen lezen of vastgelopen zijn met hun onderzoek. De toegang tot alle spreekuren is gratis en aanmelden is

niet nodig. De bestuursleden die de bezoekers helpen bij hun stamboomonderzoek zijn zelf ervaringsdeskundigen en geven onder andere informatie over genealogische computerprogramma's en websites.

Website

Op de website van de Flevolandse afdeling van de NGV – www.ngv.nl/wwwFLE/ - wordt melding gemaakt van alle activiteiten; de bijeenkomsten, lezingen, vooroudersprekuren, bijzondere genealogische markten en de inhoud van lezingen.

Excursie

Op 17 november vond de excursie plaats naar het Nationaal Archief in Den Haag voor een toelichting in de studiezaal en een bezichtiging van de VOC-tentoonstelling *No business without battle. The World of the Dutch East India Company*. Vanwege het grote aantal aanmeldingen voor deze excursie in de groep in tweeën gesplitst.

Genealogica

Het afdelingsblad van de afdeling Flevoland van de NGV is in 2017 driemaal verschenen in digitale vorm in februari, mei en oktober. Slechts aan een klein aantal leden is het blad nog op papier toegestuurd met de dringende oproep om het emailadres door te geven, vooral ook na wijziging van het adres, aan de secretaris via w.most6@upcmail.nl. Steeds is hierbij de mededeling gedaan dat het blad vanaf 1 januari 2018 alleen nog in digitale vorm zal verschijnen. De verschenen digitale *Genealogica's* worden digitaal gearchiveerd via de website.

Digitaal werken

Het bestuur van de NGV Flevoland is in 2017 digitaal gaan werken en is voortgegaan met het completeren van de ledenlijst met de mailadressen van leden. Dit is gedaan om er zeker van te zijn dat de leden de mails en aankondigingen van lezingen en andere activiteiten ontvangen.

Ledenbestand

In 2017 ging het ledental van 131 naar 121 leden.

Ledenvergadering

De jaarlijkse ledenvergadering vond plaats in Lelystad op 18 maart. Het verslag van deze bijeenkomst is gepubliceerd in *Genealogica* nr. 2. Hoofdzaak was het verlenen van decharge aan de penningmeester over het in 2016 gevoerde beleid, de instemming met het Jaarverslag 2016 en de begroting 2018, en het verkiezen van de kascommissie.

De kascommissie bestond uit Maurice Kruijk en Adriaan van den Berg, met als reserve Arie-Cees Kleijwegt.

Bestuur

De bestuursvergaderingen in 2017 zijn gehouden ten huize van mw. Lidy Kutschruter in Swifterbant en tweemaal in Batavialand in Lelystad. Daarnaast is gebruik gemaakt van e-mail om met elkaar afdelingszaken te bespreken en heeft een brainstormbijeenkomst plaatsgevonden.

Elk bestuurslid heeft zijn/haar rol en levert een belangrijke bijdrage en het reilen en zeilen van de afdeling. In 2017 heeft een herijking plaatsgevonden van de verdeling van taken in het bestuur.

In 2017 is Lidy Kutschruter afgetreden als penningmeester. Zij is opgevolgd door Maurice Kruijk. Antoinette Timmermans en Jonny Serno waren volgens het rooster van aftreden in 2017 aftredend; zij zijn in de algemene ledenvergadering bij acclamatie herkozen in het bestuur van de NGV Flevoland.

Tevens is in de ledenvergadering een nieuwe kascommissie gekozen voor volgend jaar: Adriaan van den Berg en Arie-Cees Kleijwegt, met als reserve Willy Knoop.

Op 31 december 2017 waren lid van het bestuur	Aftredend
A. (Antoinette) Timmermans, lezingen en excursies	2021
J.A. (Jonny) Serno, redactie <i>Genealogica</i> , 1 ^e afgevaardigde	2021
M. (Maurice) Kruijk, penningmeester, redactie <i>Genealogica</i>	2021
W.H.J. (Willy) van der Most, secretaris, pr en ledenadministratie;	2018
L. (Lidy) Kutschruiter, notulist, redactie <i>Genealogica</i> en webmaster	2018
P. (Peter) Bedeker, 2 ^e afgevaardigde, webmaster	2018
Algemeen lid	vacature

Willy van der Most

Secretaris

OPA EN OMA DAG

DE STADS
KAZERNE

Middag vol verhalen!

Beleef met uw kleinkind(eren) een leuke middag vol verhalen!

Voor wie: Kinderen tussen 6 en 12 jaar met opa en/of oma

Waar: De Stadskazerne, Oudestraat 216 te Kampen

Wanneer: Zaterdag 3 maart van 14.00-16.00 uur

U kunt zich opgeven door een e-mail te sturen naar info@hvjanvanarkel.nl onder vermelding van uw naam, de naam/namen en de leeftijd(en) van uw kleinkind(eren).

Financieel jaarverslag 2017 en begroting 2018 (concept)

	<i>realisatie</i> 2016	<i>realisatie</i> 2017	<i>begroting</i> 2017	<i>begroting</i> 2018
Zaalhuur	753,02	169,89	750,00	0,00
Sprekers				
a. vergoeding	290,00	150,00	350,00	350,00
b. reiskosten	84,40	128,64	300,00	300,00
	374,40	278,64	650,00	650,00
Afdelingstijdschrift				
a. drukkosten	869,16	291,71	850,00	0,00
b. verzendkosten	742,45	211,88	800,00	0,00
c. overige kosten	0,00	0,00	200,00	200,00
d. ontvangen vergoeding	0,00	0,00	0,00	0,00
	1.611,61	503,59	1.850,00	200,00
Bestuurskosten				
a. reiskosten	30,00	22,50	150,00	150,00
b. overige kosten	133,62	10,00	100,00	100,00
	163,62	32,50	250,00	250,00
Promotie activiteiten	67,92	0,00	100,00	100,00
Bibliotheek en documentatie	173,50	0,00	100,00	350,00
Diversen				
a. kosten betalingsverkeer	56,26	57,40	75,00	75,00
b. overige kosten	110,00	53,45		200,00
c. overige inkomsten	0,00	285,00		
Reservering			200,00	300,00
	3.310,33	810,47	3.975,00	2.125,00

Verklaring van afwijkingen

In de loop van 2017 is de zaalhuur gratis geworden. Alleen koffie en thee wordt gefactureerd.

In 2017 waren er 3 sprekers.

In 2017 de overstap gemaakt naar digitale verzending van het afdelingsblad.

Met ingang van 2018 wordt het afdelingsblad alleen nog digitaal opgemaakt en verzonden.

De factuur voor de excursie in november 2017 is in januari 2018 ontvangen.

Namens het afdelingsbestuur:

Lelystad, 15 januari 2018

A. Timmermans

M.A.P.W. Kruijk

Inhoudsopgave

Agenda	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Van de redactie.....	2
3 maart a.s. Opa en Omadag in Kampen	3
Een weerbarstige vroedmeester	3
Oproep!.....	8
Het Flevolands Archief.....	9
Gelezen op internet.....	9
Vragenrubriek	10
Een moord verhaal of een MOORDVERHAAL?	11
https://ontdekjouwverhaal.nl	12
Jaarverslag secretariaat 2017	13
Financieel jaarverslag 2017 en begroting 2018 (concept)	16
Inhoudsopgave	17
Bestuur.....	18
Redactie	18
Webredactie	18
Voorouderspreekuren	18

Bestuur

Antoinette Timmermans	voorzitter	antoinettetimmermans@gmail.com
Willy van der Most	secretaris	w.most6@upcmail.nl
Maurice Kruijk	penningmeester	anbarkruijk@kpnmail.nl
Jonny Serno	lid	j.serno@chello.nl
Peter Bedeker	lid	peter@bedeker.com
Lidy Kutschruter	lid	wimlidy@apagro.nl

Redactie

Jonny Serno
Maurice Kruijk
Lidy Kutschruter

Webredactie

Peter Bedeker
Lidy Kutschruter

Voorouderspreekuren

Almere

Peter Bedeker
Antoinette Timmermans
Arie-Cees Kleijwegt
Geert Baars

Emmeloord

Willem Braam
?

Kampen

Lidy Kutschruter

Lelystad

Jonny Serno
Maurice Kruijk
Fred van der Zwan (expert heraldiek, zit af en toe ook bij andere voorouderspreekuren, zie agenda)